

NOWA HUTA

PRZEWODNIK

KRAKÓW

Wzborgaca

www.krakow.travel

TURYSTYKA

NOWA HUTA

Burzliwe dzieje od czasów stalinizmu do „Solidarności”

Nowa Huta to zrealizowana w latach 50. XX wieku nowoczesna dzielnica przemysłowa Krakowa (pierwotnie osobne miasto) związana ze zbudowaną tutaj olbrzymią hutą stali. Szerokie ulice, okazałe i dobrze wyposażone domy miały stać się miejscem, gdzie rządząca wówczas partia chciała kształtować nowe socjalistyczne społeczeństwo.

Nie wszystko jednak udało się zrealizować tak, jak zakładano. 27 kwietnia 1960 r. doszło do zamieszek związanych z budową kościoła, w których byli zabici i ranni. Miasto – już wtedy połączone z Krakowem w jeden organizm – pokazało swoje nowe oblicze: stało się zagrożeniem dla systemu. Gdy obchodziło swoje 30-lecie, nadciągały już burzliwe lata 80. Okazało się, że szerokimi alejami mogą maszerować nie tylko pochody 1-majowe, ale i opozycyjne demonstracje. Olbrzymie, dobrze zintegrowane skupiska ludzkie (często bloki były zasiedlane ludźmi z jednej wioski) stawały się oparciem dla „Solidarności”, która przekształciła Nową Hutę w jeden ze swoich największych bastionów w Polsce.

Wykopy pod pierwszy blok Nowej Huty rozpoczęto 23 czerwca 1949 r. Nieco później, 26 kwietnia 1950 r., pierwszy robotnik przystąpił do budowy kombinatu. W rekordowym 1977 r. huta zatrudniała 38 tys. ludzi i produkowała 6,7 mln ton stali rocznie (dziś ok. 1 mln).

Podstawą planu zabudowy centrum Nowej Huty były trzy osie: łącząca nowe miasto z historycznym centrum Krakowa (Oś Miasta), kombinatem (Oś Pracy) oraz placem Ratuszowym (Oś Wypoczynku). Na ich kanwie Tadeusz Ptaszyci – główny architekt Nowej Huty – zaprojektował plac Centralny (obecnie im. Ronalda Reagana) z wychodzącymi z niego pięcioma arteriami, otoczony miastem na planie połowy ośmiokąta.

Zgodnie z ideologią socrealizmu sztuka miała być „socjalistyczna w treści, a narodowa w formie”. Z pożogi wojennej ocalały: renesansowy Kraków, Zamość i Kazimierz nad Wisłą. Uznano więc renesans za naszą „narodową formę” i w tym stylu postanowiono wznieść Nową Hutę. Od strony formalnej polska architektura socrealistyczna wcale nie nawiązywała do rosyjskiej, gdzie niepodzielnie królował klasycyzm, lecz posiadała własny oryginalny charakter.

1 ArcelorMittal Poland S.A. – Oddział w Krakowie (dawna Huta im. W.I. Lenina, potem im. T. Sendzimira)

Od 2003 r. Huta im. Sendzimira wchodziła w skład koncernu Polskie Huty Stali S.A. Zostało ono zakupione przez koncern LNM należący do indyjskiego magnata stalowego Lakszmi Mittala (w latach 2005-2007 – Mittal Steel Poland S.A.)

Główne wejście do huty przy ul. Ujastek 1, wzniesione w latach 1952–1955, stanowi jeden z najlepszych przykładów socrealizmu w polskiej sztuce. Jego autorami byli Janusz Ballenstadt oraz Janusz i Marta Ingardenowie. Olbrzymia brama, flankowana dwoma budynkami biurowymi, nosi wszelkie znamiona stylu renesansowego, na którym się wówczas wzorowano.

Centrum Administracyjne huty popularnie zwane jest „Pałacem Dożów” bądź „Watykanem”. Jego wspaniałe wnętrza zostały częściowo zmienione przez przebudowy z lat 90., ale i tak jest to jeden z najlepiej zachowanych przykładów wystroju z lat 50., z marmurowymi kłatkami i specjalnie zaprojektowanymi meblami.

Huta to kolos – setki budynków, splątanych rur i torów biegnących w różnych kierunkach. Powierzchnia zakładu liczy około 1000 hektarów. Kiedy jedzie suwnica, przypomina to trzęsienie ziemi. W niektórych halach zmieściłoby się kilka krakowskich Rynków ustawionych jeden przy drugim. Kadzie wysokości małych domów napelnione płynnym metalem przywodzą na myśl bulgoczące lawą wulkany.

Po 1989 r. kombinat przechodził liczne zmiany. Zaczęto od patrona (1990 r.) – W. I. Lenin nie pasował już do nowych czasów, przemianowano go więc na Tadeusza Sendzimira – wybitnego amerykańskiego konstruktora polskiego pochodzenia.

Rozpoczęła się restrukturyzacja huty. Zaczęto zamykać poszczególne wydziały. Niektóre były zbyt toksyczne, inne nierentowne lub przestarzałe. Zlikwidowano m.in. Walcownię Zgniatacz – główny bastion „Solidarności” w hucie, skąd wywodzili się czołowi działacze podziemia. Pamiątkowy monument dedykowany tym wszystkim, którzy wnieśli część swojego życia w tworzenie na terenie kombinatu pierwszego wolnego związku zawodowego przeniesiono we wrześniu 2005 r. w okolice placu Centralnego.

Z czasem hutę należącą do Skarbu Państwa włączono do holdingu „Polskie Huty Stali”, a następnie sprzedano prywatnemu inwestorowi Lakszmi Mittalowi. Nowy właściciel przeprowadził szereg inwestycji, wyburzając stare hale i stawiając na ich miejscu nowoczesne obiekty. Uszanował jednak dawną tradycję i nie zamknął huty dla zwiedzających, choć jest to normalnie pracujący zakład. Nadal wpuszczane są tu zorganizowane grupy turystów, a w halach nieczynnych już wydziałów odbywają się koncerty festiwalu „Sacrum Profanum”.

2 Kopiec Wandy

Nowa Huta jest w pewnym sensie najstarszą częścią Krakowa. Choć zaczęto ją wznosić dopiero w 1949 r., to badania archeologiczne ujawniły, że ciągłe osadnictwo trwało tu co najmniej od 5000 lat p.n.e., gdy tymczasem tereny obecnego Starego Miasta zostały zasiedlone dopiero w VIII w. n.e.

Pamiętką tych zamierzcztych czasów jest okazały kurhan stojący tuż przy ogrodzeniu kombinatu (w pobliżu skrzyżowania ulic Ujastek i T. Ptaszyckiego). Uchodzi on za grobowiec Wandy – córki legendarnego założyciela miasta, Kraka, która, aby wraz ze swoją ręką nie oddać panowania nad Polską Niemcowi, rzuciła się do Wisły, stając się symbolem poświęcenia dla ojczyzny.

Obecnie kurhan Wandy zdobi niewielki pomnik postawiony w XIX w. według projektu wybitnego polskiego malarza, Jana Matejki, który mieszkał w pobliskim dworze krzesławickim.

3 Dworek Jana Matejki i kościół św. Jana Chrzciciela

Dworek Jana Matejki w Krzesławicach (ul. Wańkowicza 25) jest dziś własnością Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Krakowie. Niski, parterowy budynek z przybudówką stanowiącą niegdyś pracownię mistrza Jana i z zaprojektowanym przez niego gankiem jest otwarty dla publiczności. W pięciu obszernych salach eksponowane są meble, obrazy i przedmioty codziennego użytku z XVIII i XIX wieku związane z wybitnymi mieszkańcami tego dworu.

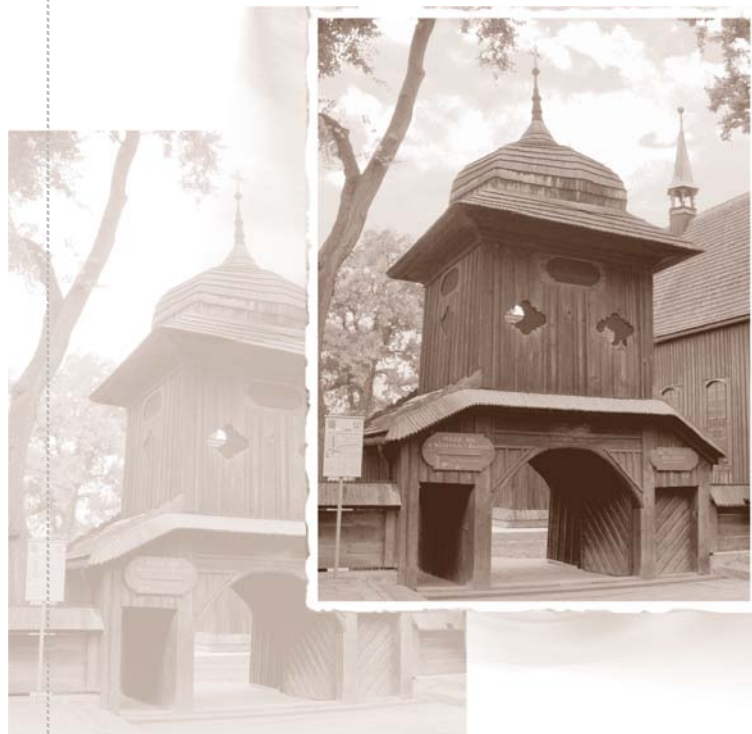

Pierwszym z nich był Hugo Kołłątaj – słynny działacz polityczny okresu oświecenia, współtwórca pierwszej europejskiej konstytucji (wzorowanej na amerykańskiej) nazwanej od dnia ogłoszenia „Konstytucją 3 Maja”. Wyzwodził on w 1778 r. Krzesławice od Akademii Krakowskiej, której był rektorem.

W roku 1876 dworek nabył największy polski malarz XIX wieku, Jan Matejko. Na kupno posiadłości przeznaczył pieniądze uzyskane za sprzedanie płótna „Batory pod Pskowem”. Od tej pory Krzesławice stały się jego ulubionym miejscem wytchnienia. W każdej wolnej chwili chronił się tu od wielkomiejskiego gwaru Krakowa.

Można tu zobaczyć słynny „Poczet królów polskich”, ilustracje do „Śpiewów historycznych” Niemcewicza uchodzące za pierwszy przykład romantyzmu w sztuce polskiej, a ponadto sztalugi Matejki, jego skrzynie na rysunki, obrazy i reprodukcje. Obiekt otoczony jest okazałym parkiem angielskim, który łączy się z rekreacyjnymi terenami zalewu na Dłubni.

Niedaleko dworku J. Matejki stoi drewniany jednonawowy kościół św. Jana Chrzciciela i Matki Boskiej Szkaplerznej. Świątynia ta została wzniesiona w latach 1633–1648. Pierwotnie znajdowała się w miejscowości Jawornik koło Myślenic, ale gdy w latach 80. XX w. wybudowano tam nowy kościół przestała być potrzebna i groziła jej rozbiórka. Ponieważ w Nowej Hucie planowano zbudowanie skansenu, władze zgodziły się przenieść kościół tutaj, choć generalnie niechętnie patrzyły na obiekty sakralne. Uczyniono to w latach 1983–1985, dodając przy okazji okazałą wieżę, której pierwotnie nie było.

Wokół głównej osi położone są poszczególne osiedla, które tworzą w pewnej mierze samodzielne organizmy. Każde osiedle posiada wszystko, co jest potrzebne do pełnej obsługi socjalnej mieszkańców. Są więc sklepy, punkty usługowe, świetlice, szkoła, przedszkole, żłobek, kino. Każde osiedle posiada własny zbiorowy garaż dla samochodów osobowych. W obrębie własnego osiedla mieszkańcy mogą zaspokoić wszystkie swe codzienne potrzeby.

4 Osiedla Wandy i Willowe

Budując Nową Hutę, oparto się na koncepcji „jednostki sąsiedzkiej”, zaprojektowanej w Stanach Zjednoczonych w latach 20., gdy architekci pracowali nad planem rozbudowy Nowego Jorku.

„Jednostką” taką miało być osiedle liczące 4–5 tysięcy ludzi, wyposażone w całą potrzebną do życia infrastrukturę i stanowiące jakby odrębne miasteczko. O walorach nowohuckiego budownictwa tak pisano:

Budynki z pierwszego okresu rozciągają się łukiem od klasztoru w Mogile do ul. Kocmyrzowskiej, tworząc urocze osiedla pełne drzew i kwiatów. Pierwszy z wystawionych tu domów znajduje się przy ul. Mierzwy (os. Wandy 14; zawieszono na nim pamiątkową tablicę).

To właśnie na tych osiedlach bił swoje rekordy słynny przodownik pracy Piotr Ożański – mistrz murarski potrafiący ułożyć w ciągu 8 godzin 60 tys. cegieł. Jego postać stała się prototypem Mateusza Birkuta – bohatera filmu Andrzeja Wajdy „Człowiek z marmuru”.

5 Zespół klasztorny oo. Cystersów

Mogilski kościół pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny i św. Wacława (ul. Klasztorna 11) oraz przyległy do niego klasztor Cystersów należą do najcenniejszych obiektów sakralnych Małopolski.

Tu przechowywany jest słynący łaskami mogilski krucyfiks. Rzeźba to niezwykła – jako jedyna z całego wyposażenia kościoła ocalała z pożaru w 1447 r., choć ogień strawił włosy Chrystusa i jego perizonium. Od tego czasu zakłada się Zbawicielowi perukę z naturalnych włosów, a jego biodra przepasuje prawdziwą tkaniną. Do obecnej kaplicy krucyfiks został przeniesiony w 1588 r., zaś wcześniej stał na skrzyżowaniu transeptu z nawą główną. Otoczona piękną kratą kaplica Św. Krzyża została ufundowana przez Stefana Żółtowskiego – było to wotum za ocalenie z pamiętnej bitwy pod Cecorą.

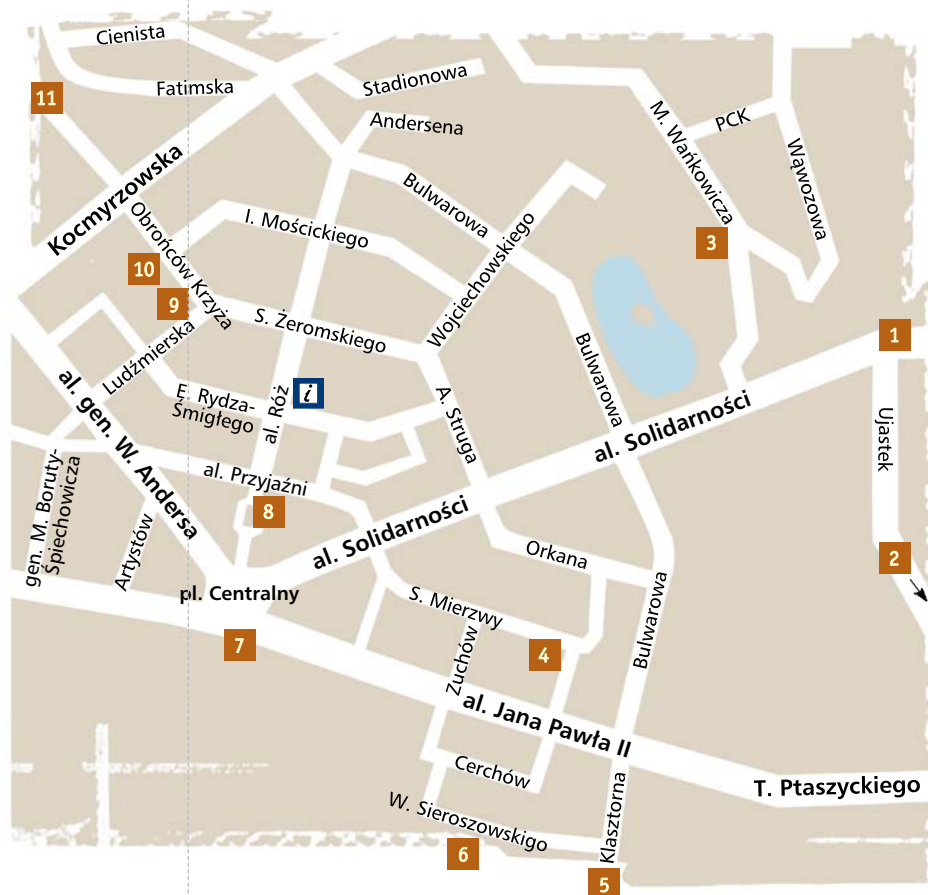
Fundatorem zarówno konwentu, jak i drewnianego kościółka św. Bartłomieja po drugiej stronie ulicy, była ta sama osoba – biskup krakowski, bł. Iwo Odrowąż. Sprowadził on cystersów do Mogiły ze Śląska. Osiedlili się tu w 1222 r. Swoją działalność rozpoczęli od zatknięcia krzyża na kopcu Wandy, który do tego czasu wciąż był miejscem pogańskich obrzędów.

W okresie renesansu Mogiła zasłynęła szczególnie na polu malarstwa. Na niespotykane dotychczas wyżyny doprowadził tę sztukę brat Stanisław Samostrzelnik, wykonujący swoje prace dla dworu króla Zygmunta Starego. Jego polichromię możemy podziwiać w mogilskim kościele oraz w bibliotece klasztornej.

W latach 1716–1786 funkcjonowało w klasztorze mogilskim Studium Generalne prowincji cystersów, w którym wykładano filozofię, teologię, prawo kanoniczne i historię Kościoła. Kurs trwał pięć lat i kończył się doktoratem. Była to pierwsza wyższa uczelnia na terenie obecnej Nowej Huty.

Ponieważ kościół mogilski jako obiekt zakonny zamknięty był dla wiernych, już za czasów bł. Iwo Odrowąży wybudowano dla nich obok kościół św. Bartłomieja. W obecnej formie pochodzi on z roku 1466 i jest dziełem mistrza stolarskiego Macieja Mączki, który swoją sygnaturę wraz z datą ukończenia świątyni umieścił na zabytkowych odrzwiach. Kościół posiada trzy nawy, czego nie spotyka się w drewnianych budowlach tego typu w Polsce. Jego wystrój pochodzi z czasów rokoka i przedstawia osoby zasłużone dla mogilskiego konwentu.

Obok kościoła zachowała się drewniana wieża – dzwonnica z 1752 r. z kopulastym dachem i bramą przejazdową.

Tekst: M. Miezan
Fotografie: J. Gajewski, J. Trzos, P. Krawczyk
Projekt graficzny: Studio Kozak
Skład: Archus Design
Druk:

6 Szpital im. Żeromskiego i Łąki Nowohuckie

Niedaleko placu Centralnego im. Ronalda Reagana znajduje się Szpital Specjalistyczny im. Stefana Żeromskiego, (os. Na Skarpie 66) zbudowany w 1954 r. jako Szpital Miejski. **Jego architekci S. Porębowicz i S. Skrzyński, stworzyli oryginalne założenie w stylu socrealizmu z licznymi odniesieniami do baroku i renesansu.** Przed głównym wejściem znajduje się spiżowe popiersie patrona szpitala, dzieło M. Koniecznego. Szpital usytuowany jest na skarpie, pod którą znajdują się tzw. Łąki Nowohuckie – olbrzymi areał zieleni (ok. 70 ha) tuż obok placu Centralnego im. Ronalda Reagana. W dawnych czasach kapryśna Wisła, nieujęta jeszcze wówczas w wały, często zmieniała koryto. W XVIII w. płynęła wzdłuż skarpy, na której zbudowano Nową Hutę. Pozostałością po jej starorzeczu są wspomniane rozległe łąki.

W latach 50. planowano tu park z dwukilometrowym jeziorem. Gdy pomysł zarzucono, miejsce to stało się rajem dla 370 gatunków roślin i 69 gatunków ptaków, w tym wielu wpisanych do „Czerwonej księgi gatunków zagrożonych”. Ze względu na niezwykle wartości przyrodnicze, w niczym nie ustępujące najlepszym rezerwatom w Polsce, teren ten uznano decyzją Rady Miasta za użytek ekologiczny. W przyszłości planowany jest tu Park Starorzecza Wisły.

7 Plac Centralny im. Ronalda Reagana

Plac Centralny im. Ronalda Reagana i jego okolice stanowią swoistą ekspozycję dziejów polskiej architektury ostatniego półwiecza. Na stosunkowo niewielkim obszarze stoją tu bowiem budynki ze wszystkich okresów powojennego budownictwa, realizowane przez znakomitych polskich architektów, m.in.: Bolesława Skrzybalskiego, Janusza i Martę Ingardenów, Adama Fołtyna, Tadeusza Janowskiego, Tadeusza Rembiesę, Stanisława Juchnowicza, Romualda Loeglera.

W czasach stalinowskich wznoszono Nową Hutę niczym obóz warowny, licząc się z ewentualnymi działaniami wojennymi. Poszczególne kwartały przypominają średniowieczne twierdze z całym systemem przejść i zabezpieczeń. Dla kogoś, kto Nowej Huty nie zna, jest to skomplikowany labirynt (nawet wejścia na osiedla ukryte są za załomami muru i z boku są niewidoczne). Obronny charakter miasta dał się we znaki oddziałom milicji, które w latach 80., w okresie stanu wojennego, rozpraszały tu antyrządowe demonstracje.

Kolejne budynki to tzw. punktowce z lat 60. w obrębie Centrum D (arch. Janusz Ingarden). Zwano je „szwedzki-mi”, gdyż wzorowane były na obiektach wznoszonych w owym czasie pod Sztokholmem. Z lat 70. pochodzi Nowohuckie Centrum Kultury, kiedy to – według oficjalnej propagandy – „Polska rosła w siłę, a ludziom miało się żyć dostatniej”. Z racji ówczesnego kryzysu ekonomicznego budowa tego wielofunkcyjnego obiektu trwała 10 lat.

W początku lat 70. zaczęto na Zachodzie odchodzić od stylu zwanego modernizmem, który w Polsce

przybrał postać wielkich blokowisk. Zaczął się powolny odwrót ku stylom historycznym. I wtedy okazało się, że tak potępiana przez wielu architektura socrealistyczna stała się prekursorska w stosunku do zachodniej. Nowy styl – postmodernizm – w Nowej Hucie zaowocował osiedlem Centrum E, wzniesionym w latach 80. (arch. Romuald Loegler).

8 Aleja Róż

Pierwotnie miała to być forma deptaka, łącząca centrum komunikacyjne – plac Centralny z głównym forum Nowej Huty – placem Ratuszowym. Tego ostatniego nie zrealizowano i aleja Róż stała się typową dla socjalistycznej urbanistyki drogą donikąd. Z jednej strony optycznie zamykały ją Wzgórza Krzesławickie, z drugiej – Beskidy. 20 kwietnia 1970 r. wmurowano kamień węgielny pod pomnik na alei Róż i rozpisano konkurs, który wygrał Marian Konieczny. 17 kwietnia 1973 r. złożony z 74 elementów i ważący 7 ton posąg W. I. Lenina stanął na miejscu swojego przeznaczenia.

18 kwietnia 1979 r. aleją Róż wstrząsnął potężny wybuch. Ktoś podłożył bombę pod nogi Lenina, ale ładunek urwał mu tylko piętę. Ostatecznie monument usunięto 10 grudnia 1989 r. Trafił on do Wróblowic i tam w nieużywanym formie przestał do roku 1992, kiedy to szwedzki milioner Big Bengt Erlandsson kupił go za cenę 100 tys. koron i wywiózł z Polski. Dziś można go podziwiać w miasteczku osobliwości „Halltjaparal” pod Sztokholmem.

9 Osiedle Teatralne i Krzyż Nowohucki

Teren dzisiejszego osiedla Teatralnego nosił niegdyś nazwę „Tajwanu”. Jego budowę zaczęto bowiem z dała od istniejących już zabudowań i nowe bloki wyglądały jak wyspa na oceanie falującego tu jeszcze zboża.

Na przełomie lat 50. i 60. powstały kino „Świt” i Teatr Ludowy. Po 1956 r. władze zgodziły się na wybudowanie kościoła, a potem cofnęły tę decyzję i zarządziły, by w miejscu świątyni wzniesić szkołę. Spowodowało to 27 kwietnia 1960 r. wybuch zamieszek znanych jako walki o Krzyż Nowohucki.

Konfrontacja społecznego protestu z decyzjami władz przybrała krwawą formę. Nie wiadomo, ilu uczestników demonstracji ucierpiało podczas zająć, ale jeżeli straty wśród milicji określano na 200 rannych (w tym 15 ciężko), to po stronie ludności cywilnej prawdopodobnie były czterokrotnie większe.

W 2001 r. obok historycznego krzyża stanął niewielki kościółek Najświętszego Serca Jezusowego (ul. Ludzmierska 2), dzieło krakowskich architektów Krzysztofa Ingardena i Przemysława Gawora.

Wybudowana w miejscu kościoła szkoła „tysiąclatka” (os. Teatralne 35) stanowi dobry przykład architektury modernistycznej, a jej autor, Józef Gołąb, uważany jest za jednego z najważniejszych polskich architektów przełomu lat 50. i 60.

10 Teatr Ludowy

Przez lata mówiło się, że Nowa Huta słynie z dwóch rzeczy: dobrej stali i dobrego teatru.

Początki teatru w Nowej Hucie to działalność sceny „Nurt”. Powstała ona w 1952 r. staraniem zespołu amatorskiego kierowanego przez społecznika i publicystę, Jana Kurczaba. Działały też amatorskie grupy teatralne przy zakładach. Jedną z nich, ulokowaną w bieńczyckiej bazie samochodowej, kierował Piotr Skrzynecki, później sży twórcą słynnej krakowskiej Piwnicy pod Baranami.

Gdy władza ludowa zorientowała się, że budując Nową Hutę zapomniiała o placówkach kulturalnych (a uświadomił to wszystkim „Poemat dla dorosłych” Adama Ważyka opublikowany wkrótce po śmierci Stalina), podjęto decyzję o natychmiastowej budowie 20 kin i 2 teatrów. Głównego teatru na placu Centralnym im. Ronalda Reagana nigdy nie zrealizowano. Powstała tylko scena kameralna, czyli dzisiejszy Teatr Ludowy (os. Teatralne 34), zrealizowana według projektu Jana Dąbrowskiego i Janusza Ingardena.

Teatr Ludowy zainaugurował działalność 3 XII 1955 r. wystawieniem sztuki „Krakowiacy i Górale” Wojciecha Bogusławskiego. Dobór repertuaru nie był przypadkowy – akcja dramatu toczy się przy pobliskim klasztorze w Mogile. Na pamiątkę owej premiery, a także dla uczczenia samego Bogusławskiego, osiedla po drugiej stronie ulicy (naprzeciw teatru) ochrzczono mianem Krakowiaków i Górali.

Przez teatr przewinęło się wielu wybitnych reżyserów i aktorów, m.in. Krystyna Skuszanka, Józef Szajna.

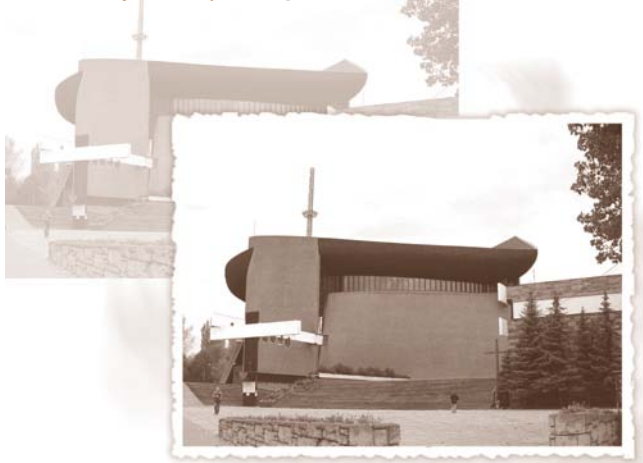
Z uwagi na charakter dzielnicy uważanej za teren trudny dla teatru, trafiali do Nowej Huty artyści, którzy nie mieli szans przebiccia się ze swoimi awangardowymi pomysłami gdzie indziej.

Ostatnio o Teatrze Ludowym znów stało się głośno dzięki odważnym eksperymentom społecznym Jerzego Fedorowicza. W inscenizacji „Romea i Julii” wzięła udział nowohucka młodzież – skini i punki. Konflikt zwaśnionych rodów w ich wykonaniu wypadł bardzo przekonująco, a wartość artystyczna i moralna przedsięwzięcia wzbudziła uznanie.

11 „Arka Pana” – kościół Matki Bożej Królowej Polski

Powstanie tego kościoła było przede wszystkim zasługą dwóch ludzi: papieża Jana Pawła II – wówczas arcybiskupa krakowskiego oraz mianowanego przezeń w 1965 r. na proboszcza Bieńczyk ks. Józefa Gorzelanego. Pokonując rozmaite przeszkody, z uporem dążyli oni do zakończenia robót i 15 maja 1977 r. szczęśliwie dokonali konsekracji świątyni.

Ma ona kształt niezwykley. Krakowski architekt, Wojciech Pietrzyk, zaproponował świątynię w kształcie Arki Noego osiadłej na Górze Ararat. Dla ludzi pragnących przetrwać ciężkie czasy komunizmu była to metafora bardzo czytelna. Najpóźniej z całego założenia zrealizowano 70-metrowy maszt w kształcie krzyża z koroną, bo władze nie chciały, aby symbol chrześcijański wyrastał ponad okoliczne bloki.

Budowa „Arki” stała się symbolem jedności całego chrześcijańskiego świata. Papież Paweł VI przysłał z Watykanu kamień z grobu św. Piotra jako kamień węgielny dla nowego kościoła. Chrześcijanie holenderscy podarowali 7 dzwonów, a kardynał König z Wiednia – blachę chromowaną do wykonania krzyża-maszty. Ołtarz główny wykonano z marmuru karraryjskiego – tego samego, którego używał ongiś Michał Anioł w Rzymie. Niewielki kryształ rutyłu umocowany w tabernakulum został przywieziony z Księżycy przez załogę statku kosmicznego Apollo-11.

Równie ciekawie przedstawia się reszta wyposażenia. Pełen ekspresji Chrystus z boku nawy głównej jest dziełem krakowskiego rzeźbiarza Bronisława Chromego. W podziemnej Kaplicy Pojednania można obejrzeć liczne piety zakopiańskiego rzeźbiarza Antoniego Rząsy.

Pod Arką Pana dochodziło w stanie wojennym do licznych starć miejscowej ludności z milicją. Działo się to zazwyczaj po mszach odprawianych w intencji wyzwolenia Ojczyzny od totalitarnego ucisku. Czasy te przypomina niewielki pomnik dedykowany ofiarom stanu wojennego, wystawiony w miejscu, gdzie agent Służby Bezpieczeństwa zastrzelił hutnika Bogusława Włosika.

Nowa Huta

Nowa Huta jest ciekawie zaprojektowanym miastem. Najstarsze osiedla (Wandy, Willowe, Krakowiaków) wznoszono jeszcze według przedwojennych projektów. Późniejsze są dziełem najlepszych polskich architektów. Nie szczędzono tu talentu, pieniędzy i solidnej pracy, by nadać architekturze wysoki poziom.

Niezależnie od tego, jak potoczą się losy Nowej Huty, pozostanie ona już na zawsze legendą. Jej centrum zostało wpisane do rejestru zabytków. Dziś Nowa Huta czeka na swoje kolejne wyzwania.

Koncerty w nieczynnych halach huty w ramach Festiwalu „Sacrum Profanum”, tworzenie użytków ekologicznych, wytyczanie ścieżek rowerowych czy zorganizowanie przez Muzeum Historyczne m. Krakowa oddziału w Nowej Hucie na os. Słonecznym to dopiero początek udostępniania tej dzielnicy turystom. Jej bogactwo kulturowe i przyrodnicze, niegdyś pozostające w cieniu kombinatu, budzi coraz większe zainteresowanie w kraju i na świecie.

Wydawca

Patroni medialni

WWW.KRAKÓW.PL

KRAKÓW.PL
DWUTYGODNIK MIEJSKI

Punkty Informacji Miejskiej InfoKraków

www.infokrakow.pl

- **Centrum Obsługi Ruchu Turystycznego** **oul. Powiśle 11**
tel.: +48 513 099 688, e-mail: powisle@infokrakow.pl
- **Sukiennice, Rynek Główny 1/3**
tel.: +48 12 433 73 10, e-mail: sukiennice@infokrakow.pl
- **Pawilon Wyspiańskiego, pl. Wszystkich Świętych 2**
tel.: +48 12 616 18 86, e-mail: wyspianski@infokrakow.pl
- **ul. św. Jana 2**, tel.: +48 12 421 77 87, e-mail: jana@infokrakow.pl
- **ul. Szpitalna 25**
tel.: +48 12 432 01 10, e-mail: szpitalna@infokrakow.pl
- **ul. Józefa 7**, tel.: +48 12 422 04 71, e-mail: jozefa@infokrakow.pl
- **ul. Siostry Faustyny 3**
(teren Sanktuarium Bożego Miłosierdzia)
tel.: +48 12 263 60 64, e-mail: lagiewniki@infokrakow.pl
- **os. Słoneczne 16**, tel.: +48 12 643 03 03, e-mail: huta@infokrakow.pl
- **Międzynarodowy Port Lotniczy w Balicach**
tel.: +48 12 285 53 41, e-mail: balice@infokrakow.pl

Urząd Miasta Krakowa
Wydział Informacji, Turystyki i Promocji Miasta
pl. Wszystkich Świętych 3-4, 31-004 Kraków
tel. +48 12 616 60 52, fax: +48 12 616 60 56
e-mail: marketing@um.krakow.pl
www.krakow.travel

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY, 2011

www.krakow.pl

